
**Mn. Gabriel Roura i Güibas,
canonge arxiver de la catedral (1932-2008)**

Per JOAN VILLAR TORRENT

* Arxiu Capitular de Girona.

Darrere d'aquella imatge d'home senzill, afable i acollidor, s'hi amagava un dels màxims coneixedors del món altmedieval de les nostres terres. La mort de Gabriel Roura representa una gran pèrdua per la cultura del nostre país.

ELS PRIMERS ANYS

Empordanès d'origen, Mn. Gabriel Roura va néixer el 14 d'agost de 1932 a Figueres, i va viure-hi bona part de la seva infantesa en el període de la Guerra Civil espanyola. Acabada la guerra, va ser alumne de l'escola de la Salle de Figueres, una de les poques escoles religioses que quedaren intactes, atès que era una fundació francesa portada per religiosos procedents del país veí, fins a l'any 1943, que va entrar al seminari de Girona, a l'edat d'onze anys, on va realitzar estudis eclesiàstics durant el període de 12 anys, fins que el 10 de juliol de 1955, rebia l'ordenació de prevere.

EL CAPELLÀ

L'any 1955, després de l'ordenació de prevere, el bisbe monsenyor Cartañà el destinava com a coadjutor de Llagostera. Tres anys més tard passava a ser coadjutor de la parròquia de la catedral-el Carme i, el 1960, ecònom de Beuda, Lligordà i Sous. La seva estada més llarga va ser, a partir del 1965 i durant un període de 12 anys, a la parròquia de Sarrià, on va exercir el seu ministeri, primer com a vicari i després com a rector, i a on va col·laborar en diverses tasques culturals i cíviques de la vila, com ara l'organització d'un servei de colònies d'estiu. També fou nomenat ecònom de Riudellots de la Creu i la Mota, exercint aquest càrrec de 1972 al 1982. Aquest any passava a ser ecònom de Colera, parròquia de la que poc després en seria rector, càrrec que exercí fins al 1990. Els seus antics parroquians el recorden encara amb gran simpatia. Per tot allà on anà hi sabé fer créixer i mantenir-hi grans amistats. A part de les tasques parròquials també va ser capellà de les monges cistercenques de Salt,

conegudes popularment com a “les Bernardes”, durant els anys 1978 i 79; i des de 1980 capellà de les Carmelites Vedrunes de Girona, càrrec que exerciria fins al moment de la seva mort. També va ser consiliari de la Reial Confraria de Sant Jordi (des de 1992); consiliari de la Confraria de Jesús Crucificat de Girona, també coneguda com Manaies de Girona (des de 1996); i Cavaller de l'orde del Sant Sepulcre de Jerusalem (des de 2004), orde que té per principal objectiu l'ajuda als cristians de Terra Santa (la majoria palestins), que comparteixen la dramàtica situació del seu poble.

L'HISTORIADOR I EL DOCENT

Des de l'any 1972 compaginà les seves tasques de rector de parròquia amb els seus estudis d'història, al tot just creat Col·legi Universitari de Girona, i després a la Universitat Autònoma de Barcelona. La seva lucidesa intel·lectual i els coneixements assolits sobre la Catalunya medieval i les matèries de paleografia i diplomàtica, li valgueren el reconeixement i l'amistat dels seus professors, Santiago Sobrequés, Frederic Udina i Manuel Mundó, entre altres, amb els que col·laborà en les seves investigacions. El 1981, després d'algunes estades a París, a la Biblioteca Nacional i a l'École de Chartes, per motius d'ampliació dels seus coneixements i estudi, tot just acabada la seva tesina dedicada a l'Evangelari de la Catedral de Girona, del segle XI, conservat a l'Arxiu Capítular, va entrar a la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, de la mà del seu antic professor Manuel Mundó, de la qual en va ser membre actiu fins a la seva mort.

Mn. Roura va saber combinar les tasques pastorals amb el seu treball de l'Arxiu Capítular i la docència universitària. El curs 1977-78 començava la seva vida com a professor de Paleografia al Col·legi Universitari de Girona, que continuaria fins a la seva jubilació, quan el Col·legi havia esdevingut ja Universitat de Girona. També fou professor de Paleografia aplicada a l'Edat Moderna pel Departament d'Història Moderna de la UAB durant els cursos 1982 al 1988; Professor d'Arxivística Eclesiàstica i Paleografia al II “Master d'Arxivística” patrocinat per la Universitat de Girona, l'Associació d'Arxivers de Catalunya i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

A part d'això, va treballar de manera incansable per difondre entre els investigadors les eines bàsiques per accedir als fons medievals i moderns, la paleografia i diplomàtica, ensenyant en nombrosos cursos organitzats per diversos arxius de la ciutat. Tots els que vàrem optar pels estudis medievals durant el llarg període de la seva activitat docent vàrem poder gaudir de les seves classes magistrals. Els cursos eren completats amb una visita pràctica a l'Arxiu Capítular, on els alumnes podien tenir un primer contacte directe amb la documentació original. De la seva etapa docent, tant els seus alumnes com els seus companys professors, el recorden amb afecte i en guarden un grat record.

Fotografia de Maria i Clàudia Torrent.

L'ARXIVER

El 6 de desembre de 1975 Gabriel Roura va ser nomenat, auxiliar i, poc després, arxiver de l'Arxiu Diocesà pel bisbe de Girona monsenyor Jaume Camprodon. L'especial interès de Mn. Roura pel període altmedieval, sobre el qual era un veritable expert, el van portar a sol·licitar el càrrec d'arxiver auxiliar de la Catedral de Girona (Arxiu Capitular), del que era arxiver el també cèlebre canonge Jaume Marquès, cosa que se li va concedir el desembre de 1977. Després de la renúncia per raó d'edat del canonge Marquès, el primer de maig de 1981, mossèn Roura prenia possessió del càrrec de canonge arxiver, càrrec que exerciria fins a la seva mort. Com a arxiver va ordenar i estudiar el fons de pergamins i manuscrits més antics que es conserven a l'Arxiu Capitular, dels segles IX al XII, i va promoure la transcripció del Llibre Verd de la Catedral de Girona, cartoral escrit entre els segles XIV i XVII que conté documentació importantíssima per la catedral i la diòcesi de Girona, en la que va comptar amb un equip de col·laboradors, antics alumnes seus. Amb els seus treballs va ajudar a entendre el funcionament de l'escriptori de la catedral i les seves relacions amb altres escriptors catalans altmedievals com Ripoll, Vic o Sant Cugat del Vallès.

EL PRESIDENT DEL CAPÍTOL

A partir del 23 d'abril de 1990, dia de sant Jordi, mossèn Gabriel Roura prenia possessió del càrrec de president del Capítol, amb la feixuga tasca de tirar endavant la catedral, que es mantenia (i continua mantenint-se) amb els únics ingressos de les entrades dels visitants. Dintre de la seva presidència es portà a terme la restauració del retaule de plata daurada de l'altar major, la restauració del baldaquí, la restauració del vitrall de Carlemany (situat sobre la porta dels apòstols), la restauració de la façana i de la torre del campanar, la restauració dels retaules artísticament més valuosos de l'interior de la catedral (retaules de l'Anunciació, de la Concepció, de Sant Narcís, i de Sant Rafael). A part dels seus estudis sobre la catedral, va potenciar-ne sempre, tant com va poder, l'estudi històric: ja un any després del seu nomenament com a canonge arxiver i coincidint amb el IX Centenari de la mort del comte Ramon Berenguer II (5 de desembre de 1982), va promoure l'exploració dels dos sepulcres comtals de Ramon Berenguer II i de la comtessa Ermessenda amb sengles estudis per part d'un equip d'especialistes. Uns anys més tard, com a president del Capítol, donaria permís a un equip de tècnics especialistes per tal que poguessin realitzar unes prospeccions geofísiques en el subsòl de la catedral, i posteriorment donà permís per a les dues campanyes d'excavació en el subsòl d'aquesta, que aportaren una informació preciosa sobre la catedral romànica.

L'ERUDIT

Malgrat totes les tasques encomanades i el fet que ser president del Capítol li ocupava moltes hores amb motiu de visites, entrevistes, recerca de subvencions i ajudes, etc., no va abandonar mai la seva passió per l'estudi i la recerca històrica. Encara que potser poc coneguda per la seva especialització, la seva bibliografia és extensa. Cada any publicava un article erudit sobre els manuscrits litúrgics de l'Arxiu Capitular, per a la revista *Miscel·lània litúrgica Catalana*, de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics de l'Institut d'Estudis Catalans, i col·laborava amb totes aquelles revistes d'àmbit local que així li ho demanaven. Les estones que li quedaven, les dedicava a la transcripció i l'estudi de la important Consueta de 1360 de la Catedral de Girona, manuscrit bàsic pel coneixement dels costums i usos litúrgics de la Girona del segle XIV.

Deixà voluntàriament el càrrec de president del Capítol el 2006, perquè estava a punt de passar a ser canonge emèrit al complir els 75 anys, però estava ple de projectes i d'il·lusions i tenia començats diversos estudis sobre l'ardiaca major Dalmau de Raset, la família dels Margarit, o la dinastia de canonges Pagès. La seva mort sobtada li ho va impedir.

L'HOME

La seva senzillesa, bonhomia i caràcter obert, la seva accessibilitat i la seva gran cultura i coneixements feien que tothom qui el tractava, tingués les idees que tingués, li guardés amiat i respecte. Molts historiadors, arxivers,

arqueòlegs o estudiants universitaris, venien a l'arxiu Capitular a demanar-li algun consell, altres col·laboració i ell els acollia amb els braços oberts, amb aquella discreció que era habitual en ell. Com molt bé escriuria el company i bon amic arxiver Joan Boades i Raset, director de l'Arxiu Municipal de Girona, en un article publicat al *Punt diari* de Girona el 27 de febrer passat: "arxiver, mestre d'arxivers, professor a la Universitat de Girona, amic del diàleg, transigent, se'ns farà difícil deixar de veure'l pujar la Força de Girona per assistir, gairebé cada matí, les responsabilitats del que fins fa poc era el seu càrrec de degà del capítol catedralici. Ens restarà, però, el record d'una persona que va fer que l'amistat i la tolerància fossin dos eixos bàsics de la seva vida".

Tal com diria un manuscrit antic d'aquells que tant estimava: "Es va dormir en la pau del Senyor, el dia 5 de les kalendes de març (26 de febrer) de l'any de la nativitat del Senyor de 2008. Que descansi en Pau".

